

Almen studieforbereelse 2018

Elevenmappe - Bt 16 Lb Strandvejst.dox

Elevens navn:		Klasse:	
---------------	----------------------	---------	----------------------

	Fag og niveau:	Vejleder:
Fag 1	7007A Samfundsfag	Jakob Markvard Knudsen - JM
Fag 2	4846A Dansk	Christian Skov Nikolajsen - SK

Sæt kryds:

Opgave A ☐ (Innovation)

Opgave B ☒

Følgende projekt undersøger netavisen Zetland som et alternativt nyhedsmedie til den fremherskende praksis i mediekulturen.

Elevens underskrift: _____

Indledning

I det senmoderne samfund påvirker globaliseringen og teknologiseringen i høj grad mediekulturen og nyhedsstrømmen. Som resultat af den effektive kommunikation og det faktum at alle kan dele nyheder gennem de sociale medier, har journalisten i dag andre betingelser end tidligere, hvor han havde monopol på nyheden og derfor ligeledes god tid til at formidle den. Resultatet af en mere hektisk nyhedsstrøm er en kamp om læserens opmærksomhed, hvilket forårsager en ofte mere dramatisk, sensationsbetonet og højtråbende nyhedsformidling. En anden konsekvens er en øget risiko for fake news, som i nyhedsdelingens hast og nyhedsmediernes frygt for ikke at komme først, spredes til befolkningen, der for hver løgn mister mere tillid til nyhedsmediet. På baggrund af denne fremherskende praksis etablerede Lea Korsgaard, Silke Bock, Jakob Bergmann Moll og Hakon Mosbech netavisen Zetland i 2012, som i marts 2016 gik i luften som daglig avis, netop *"med et ønske om at skabe en tidssvarende avis som alternativ til tidens breaking news og hektiske nyhedskværn."*¹ Hvorvidt Zetland i praksis er et alternativ til nyhedsdelingen og -formidlingen, og hvis dette er tilfældet, et holdbart alternativ, i det senmoderne samfund kan dog diskuteres. Dette leder til følgende problemformulering:

I hvilken grad er Zetland et alternativ til de etablerede nyhedsmedier?

Problemstillinger

- **Hvad kendetegner delingen af nyheder i det senmoderne samfund?**

Der redegøres først for kendetegnene for delingen af nyheder i det senmoderne samfund for at belyse de forudsætninger, som nutidens nyhedsmedier arbejder under. Ligeledes er netop de senmoderne tendenser som bl.a. Giddens beskriver, og kritikken som Bourdieu rejser overfor disse, afgørende for Zetlands tilblivelse og relevans. Desuden skaber Bourdieus teori om felt og kapitaler en forståelse for målgrupper, som senere forklarer, hvorfor Zetland sammenlignes med netop Politiken og Information.

- **Hvilke nyhedsmedier er dominerende i Danmark, og hvilke betingelser har de for nyhedsdeling sammenlignet med Zetland?**

¹ Korsgaard, Lea: "Hvad lykkedes? Hvad kiksede? Sådan gik det Zetland i 2017". Besøgt 14.03.2018.

For at vurdere Zetland som et alternativt nyhedsmedie giver det mening at overveje hvilke nyhedsmedier, de i praksis vil konkurrere med. Her benyttes Bourdieus teori fra forrige problemstilling til at give en forståelse for målgruppens betydning, og da Politiken og Information begge er dominerende nyhedsmedier i Danmark, hvis målgrupper nærmer sig Zetlands, er fokus på deres betingelser for nyhedsdeling sammenlignet med Zetlands. Denne forståelse for de enkelte nyhedsmedier danner baggrund for følgende analyse.

- **Hvordan har Zetland dækket strejke/lockout-sagen i Danmark 2018 sammenlignet med Politiken og Information?**

For at undersøge i hvilken udstrækning Zetland i praksis adskiller sig fra Politiken og Information, og således udgør et alternativ, fokuseres der på sagen om strejke og lockout i Danmark 2018. Denne sag har stor relevans for mange danskere, og den ville derfor med sikkerhed blive dækket af samtlige medier. Her fokuseres både på den overordnede dækning af sagen, og med en nærmere analyse af seks artikler², to fra hvert af de udvalgte nyhedsmedier, giver fokus på genrer, nyhedskriterier, komposition og sproglige virkemidler et indblik i deres tilgang til nyhedsformidlingen.

- **Er Zetland et holdbart alternativ til danske medier som Politiken og Information?**

På baggrund af teorien om det senmoderne samfund, som præger nyhedsmediernes læsere, og Bourdieus kritik af kommercialisering i nyhedsmedierne diskuteres det, hvorvidt Zetland er et holdbart alternativ danske medier som Politiken og Information. Her anvendes ligeledes den i analysen tilegnede forståelse for Zetlands alternative tilgang til nyhedsdelingen og -formidlingen i sammenligning med Politiken og Information.

² Se bilag 1, 2, 3, 4, 5, 6

Delkonklusioner

Hvad kendetegner delingen af nyheder i det senmoderne samfund?

Mediebilledet er pga. bl.a. teknologisering og globalisering præget af konstans³, pluralitet⁴, fragmentering⁵, kommercialisering⁶ og et højt tempo.⁷ Zapper-kulturen er kendetegnet ved en utrolig omskiftelighed og konstant forandring.⁸ Giddens taler her om adskillelse af tid og rum,⁹ og som følge heraf spredes nyheder hurtigt, og individet overdynges med information.¹⁰ Derudover skaber en øget refleksivitet et større behov for viden, hvilket stiller større krav til nyhedsmedierne.¹¹

Bourdieu taler om felter, hvor mennesker deler en kombination af en eller flere kapitaler. De kapitaler¹² der præger feltet afgør en målgruppes normer, værdier og interesser, og dette vil et medies fokus rette sig efter.¹³ Derudover kritiserer Bourdieu det journalistiske felt¹⁴ for pga. kommercialiseringen at kæmpe for opmærksomhed gennem artikler, der er sensations- og konfliktprægede, og appellerer til følelser frem for fornuft, hvilket fjerner fokus fra deling af indholdsrig information.¹⁵

Hvilke nyhedsmedier er dominerende i Danmark, og hvilke betingelser har de for nyhedsdeling sammenlignet med Zetland?

I stigende grad får danskere deres nyheder fra netaviser og de sociale medier.¹⁶ Blandt de mest

³ Gregersen, Rune Valentin: *MedierNU – massemedier og meningsdannelse*, s. 15

⁴ Ibid., s. 19

⁵ Ibid., s. 16

⁶ Ibid., s. 21

⁷ Ibid., s. 8

⁸ Jacobsen, Benny m.fl.: *Sociologi og modernitet*, s. 33

⁹ Ibid., s. 48f

¹⁰ Gregersen, Rune Valentin: *MedierNU – massemedier og meningsdannelse*, s. 9

¹¹ Jacobsen, Benny m.fl.: *Sociologi og modernitet*, s. 50f

¹² Note: Bourdieu taler om økonomisk-, kulturel-, social- og økonomisk kapital (Thorndal, Morten Hansen: *Sociologi ABC*, s. 178)

¹³ Gregersen, Rune Valentin: *MedierNU – massemedier og meningsdannelse*, s. 161

¹⁴ Note: Felt, definition: "Et netværk af mennesker på et afgrænset samfundsområde, som er indbyrdes relateret i form af deres kapitaler" (Gregersen, Rune Valentin: *MedierNU – massemedier og meningsdannelse*, s. 163)

¹⁵ Medi Gregersen, Rune Valentin: *MedierNU – massemedier og meningsdannelse*, s. 164ff

¹⁶ Se figur 1

dominerende nyhedsmedier i Danmark er Politiken.dk og Information.dk.¹⁷ Til sammenligning rundede netavisen Zetland i december 2017 10.000 abonnenter.¹⁸ Zetland har 31 ansatte skribenter og udgiver 2-5 artikler dagligt med et mål om at være dybdegående og grundige, og de finansieres hovedsagligt af abonnenter og diverse arrangementer¹⁹. Politiken og Information har en større produktion bag sig²⁰, ca. 30 % af Politikens indtægt stammer fra salg af annoncer.²¹, og de udgiver et højt antal artikler dagligt, hvilket er et resultat mange ansatte og en accept den herskende præmis om at skulle være først med nyheden.

Både Politikens og Informations målgruppe placeres i et felt med en høj kulturel kapital²², 56% har en lang/mellemlang uddannelse, og størstedelen er venstreorienterede.²³²⁴ Zetlands målgruppe kan ud fra artiklernes fokus på kultur, politik og samfund, samt længde og sprog vurderes at være indenfor samme felt som Politikens og Informations. Derfor skal Zetland konkurrere med og stå som et bedre alternativ til netop disse etablerede nyhedsmedier.

Hvordan har Zetland dækket strejke/lockout-sagen i Danmark 2018 sammenlignet med Politiken og Information?

Ses dækningen af strejke/lockout-sagen ud fra antal artikler, stod Politiken og Information i spidsen med henholdsvis ca. 60 og 80 artikler sammenlignet med Zetlands to artikler²⁵. Zetlands artikler er baggrundsartikler²⁶, der tager læseren i hånden ved brug af pronominerne "vi" og "du" og retoriske spørgsmål i en slavisk gennemgang af sagen helt ned til, hvordan overenskomstforhandlinger forløber samt brug af specifikke tal, appellerende til logos. Både Politiken og Information har skrevet korte og referende nyhedsartikler om sagen²⁷, og til forskel fra Zetland, har de fokus på sensation og konflikt for at fange læserens opmærksomhed. Deres

¹⁷ Se figur 2

¹⁸ Korsgaard, Lea: "Hvad lykkedes? Hvad kiksede? Sådan gik det Zetland i 2017". Besøgt 14.03.2018.

¹⁹ Ukendt: "FAQ – Ti spørgsmål om at være Zetland-medlem". Besøgt 21.03.2018.

²⁰ Jensen, Christian: "POLITIKEN". Besøgt 21.03.2018.

²¹ Ibid.

²² Ibid.

²³ Ibid.

²⁴ Møllerup, Jacob: "Danmarks travleste læsere". Besøgt 19.03.2018.

²⁵ Se bilag 1 og 2

²⁶ Olsson, Henning m.fl.: *Ryd forsiden! – om nyhedsformidling.*, s. 76

²⁷ Se bilag 4 og 6

analyse-artikler²⁸ er fremadrettede og også præget af sensation og konflikt. Meget af det Zetland bidrager med kan findes i disse artikler, som udkommer tættere på, er lange og dybdegående og mindst ligeså sprogligt og argumentatorisk velfunderede. Politiken henvender sig også direkte til læseren, som følges igennem konfliktens hovedpunkter. Zetland formår dog at skabe en endnu større grad af overblik og grundighed, og de går udenom kommerialiseringens opmærksomhedskrig og tendensen til fokus på konflikt og sensation.

Er Zetland et holdbart alternativ til danske medier som Politiken og Information?

Det kan diskuteres, hvorvidt Zetlands alternative tilgang til nyhedsdeling og -formidling fungerer, når man ser på individet i det senmoderne samfund. Zetland fremhæver sig selv som et opgør med mediekulturens høje tempo, som ses eksemplificeret i Politikens og Informations nyhedsartikler. Ligeledes kan de ses som et svar på det større behov for viden, der er pga. den øgede refleksivitet, når de forholder sig direkte til læserens undren og dykker ned i sagens mindste detalje. På den modsatte side kan man argumentere for, at læseren som individ i det senmoderne samfund er blevet integreret i zapper-kulturen, hvilket vil sætte Zetlands lange og grundige artikler i farezonen for at blive langsommelige.

Zetland gør op med den kritik, Bourdieu rejser af nyhedsmedierne ved at fravælge annoncer og den dertilhørende kommerialisering. Resultatet er et opgør med opmærksomhedskampen og færre sensations- og konfliktprægede artikler. På den modsatte side kan det siges, at kommerialiseringen og opmærksomhedskampen er blevet afgørende faktorer for nutidens medier. Zetlands faldende bruttofortjeneste²⁹, og deres afvisning af annoncer, og den dertilhørende indtjening, sætter dem i en risikabel position økonomisk. Når de samtidig stiller sig udenfor opmærksomhedskrigen, risikerer de, at opmærksomheden i mindre grad rettes mod dem, hvilket kan have konsekvenser for at øge antallet af abonnenter, hvilket er afgørende for deres overlevelse.

²⁸ Se bilag 3 og 5

²⁹ Se figur 3

Metode, empiri og teori

Undersøgelsen er udarbejdet i fagene dansk og samfundsfag, hvor der er benyttet dansk empiri og hovedmateriale, mens den samfundsfaglige teori danner en forståelse for det behandlede emne, som er essentiel for både analysen og diskussionen. Som hovedmateriale er der udvalgt seks artikler³⁰. Disse omhandler alle strejke/lockout-sagen i Danmark 2018 og benyttes til at påvise, hvordan Zetland er et alternativ til Politiken og Information.

I redegørelsen er der brugt kvantitativ metode til at indsamle hårde data i form af statistikker, tabeller og undersøgelser. Disse er fundet gennem troværdige kilder på hjemmesider, og de er udvalgt med en kildekritisk tilgang. Der er arbejdet deduktivt med problemformuleringen, idet der tages udgangspunkt i kendt teori om senmodernitet, medier og Bourdieu og målgrupper med det formål at opnå en større viden om Zetland, som er et nyhedsmedie i det senmoderne samfund. Her tages udgangspunkt i en viden om det senmoderne samfunds betydning for mediekulturen og Zetlands tilblivelse for at danne en forøget viden om Zetlands mulighed for at være et alternativ til andre etablerede nyhedsmedier. Således benyttes den deduktive metode altså til at afprøve kendt teori på virkeligheden.

I dansk er der benyttet kendskab til journalistiske genrer, og artiklernes genrer er defineret ud fra genretræk. I analysen af artiklerne er der anvendt kendskab til argumentationsanalysens appelformer logos, patos og etos og retoriske virkemidler, såsom retoriske spørgsmål. Desuden er der anvendt kommunikationsanalyse, idet valget af empiri blevet taget på baggrund af en undersøgelse af mediernes målgruppe, altså artiklens modtager. På baggrund af samfundsvidenskabelig socialisationsteori med udgangspunkt i Bourdieu antoges en sammenhæng mellem mediet/afsenderen og målgruppen/modtageren. Desuden fokuseredes der i analysen på mediet og hvilken betydning mediet havde for artiklernes form og genre, hvilket også knytter sig til kommunikationsanalysen. Herigennem kunne man opnå en indsigt i afsenderens intention med at benytte en bestemt form eller genre, og hvordan disse forskellige former og genrer taler til forskellige behov hos modtageren.

³⁰ Se bilag 1, 2, 3, 4, 5, 6

Sammenfattende konklusion

Zetland har altså en alternativ tilgang til nyhedsdeling og -formidling, hvilket kommer til udtryk ved deres få, men dybdegående og lange artikler. Ud over Politikens og Informations korte nyhedsartikler, udgiver de også næsten tilsvarende dybdegående og lange artikler. Dog er en anden afgørende forskel Zetlands fravalg af annoncer, kommercialisering og opmærksomhedssøgende journalistik, hvilket giver Zetland tid til at imødekomme læserens undren og bidrage til en mindre hektisk mediestrøm. Som resultat af zapper-kulturen står Zetland dog måske svagere, idet det dybdegående kan opfattes langsommeligt. Zetlands fokus på ikke at være højtråbende med fokus på konflikt og sensation kan have en negativ effekt på tiltrækningen af abonnenter, og sammen med den manglende indtægt fra annoncerne, stilles Zetland i en svag situation økonomisk. Dette påviser, at det er vanskeligt, hvis overhovedet muligt, som medie at holde sig ude af kommercialiseringen i det senmoderne samfund.

Til videre undersøgelse ville det være relevant at undersøge, på hvilken måde Zetland skaber reklame og opmærksomhed omkring sig selv som medie. Ligeledes ville man kunne dykke mere ned i annoncering og Zetlands økonomiske tilgang til det at være nyhedsmedie sammenlignet med andre.

Perspektivering

I AT4 blev der ligesom her arbejdet deduktivt. Her var faget også samfundsfag, dog kombineret med engelsk i stedet for dansk. Dette forløb handlede om at undersøge den sociale ulighed og vælgeradfærden i USA som forklaring på Donald Trumps sejr ved præsidentvalget i USA 2016. Her blev der taget udgangspunkt i teori om social ulighed og vælgeradfærd, og denne viden blev overført på virkeligheden for at opnå en øget viden på området. På samme måde er der i dette forløb taget udgangspunkt i teori, som er overført på undersøgelsen af Zetland som alternativt nyhedsmedie for at opnå øget viden om dette. Ligeledes blev der gjort brug af kvantitative data. Til forskel fra i dette forløb, blev der i AT4 benyttet filmisk analyse og socialhistorisk analyse. Et fællestræk for de to forløb er dog brugen af retorisk analyse, i de forskellige forløb anvendt på henholdsvis en film og tekstmateriale i form af artikler.

Litteraturliste

Primærlitteratur:

Bilag 1: Tybjerg, Jonathan: "Her er de steder, offentligt ansatte (måske) skal strejke. Og grunden til, det er lidt snedigt", 07.03.2018 in www.zetland.dk, 07.03.2018. Besøgt 18.03.2018.

Bilag 2: Tybjerg, Jonathan: "Den egentlige grund til, at vi risikerer strejke og lockout? Her er din (overskuelige) håndbog", 12.03.2018 in www.zetland.dk, 12.03.2018. Besøgt 18.03.2018.

Bilag 3: Christensen, Emma Bech: "Rugbrødsmadder, mere i løn og arbejdstimer: Det har jeg aldrig været ude for i de 40 år, jeg har fulgt forhandlingerne", 19.02.2018 in www.politiken.dk, 19.02.2018. Besøgt 18.03.2018.

Bilag 4: Ukendt: "Sophie Løhde varsler lockout af 120.000 statsansatte: Vi er nødsaget til at svare igen", 07.03.2018 in www.politiken.dk, 07.03.2018. Besøgt 18.03.2018.

Bilag 5: Thorup, Mette-Line: "Overenskomstforhandlinger: Historisk konflikt forude", 22.02.2018 in www.information.dk, 22.02.2018. Besøgt 18.03.2018.

Bilag 6: Ukendt: "Kvart million kommunalt ansatte modtager varsel om lockout", 12.03.2018 in www.information.dk, 12.03.2018. Besøgt 18.03.2018.

Sekundærlitteratur:

Adrian, Henrik m.fl.: *AT-håndbogen til eksamen i almen studieforberedelse*. Systime A/S, 2009.

Gregersen, Rune Valentin: *MedierNU – massemedier og meningsdannelse*. Systime A/S, 2011.

Jacobsen, Benny m.fl.: *Sociologi og modernitet*. 2. udgave, 1. oplag 2008. Forlaget Columbus og forfatterne, 1998.

Jensen, Christian: "POLITIKEN", ukendt dato in *JP/POLITIKENSHUS*. Besøgt 21.03.2018.
<http://jppol.dk/da/artikler/dagblade/politiken.aspx>

Korsgaard, Lea: "Hvad lykkedes? Hvad kiksede? Sådan gik det Zetland i 2017", 18.12.2017 in www.zetland.dk, 18.12.2017. Besøgt 14.03.2018 <https://www.zetland.dk/historie/s8dMXKzn-m81EEgQL-1e49b>

Møllerup, Jacob: "Danmarks travleste læsere", 13.01.2001 in www.information.dk, 13.01.2001. Besøgt 19.03.2018. <https://www.information.dk/2001/01/danmarks-travleste-laesere>

Olsson, Henning m.fl.: *Ryd forsiden! – om nyhedsformidling*. 2. rev. udgave, 7. oplag 2011. Forfatterne og Dansk lærerforenings Forlag.

Sperling, Joachim: "Er det slutland for Zetland?", 24.05.2017 in www.kommunikationsforum.dk, 24.05.2017. Besøgt 22.03.2018. <http://www.kommunikationsforum.dk/artikler/En-analyse-af-Zetlands-2016-regnskab>

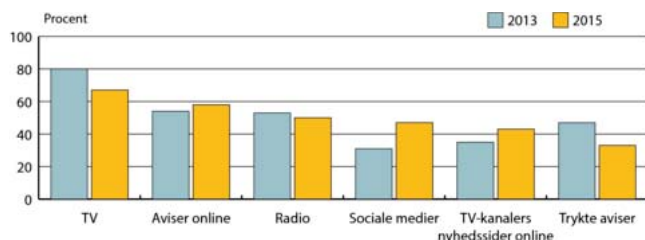
Thorndal, Morten Hansen: *Sociologi ABC*. 2. udgave, 2010, 4. oplag 2013. Columbus, 2008.

Ukendt: "FAQ – Ti spørgsmål om at være Zetland-medlem", ukendt dato. Besøgt 21.03.2018.
<https://www.zetland.dk/faq/>

Bilag

Figur 1: Nyhedsforbrug efter medietype 2013-2015.³¹

Figur 2: den officielle statistik for danske internetudgivelser, hvor mange brugere de danske internetudgivelser (sites) har, antallet af besøg, sidevisninger, gennemsnitlige daglige brugere, samt gennemsnitlig tid brugt på udgivelsen.³²

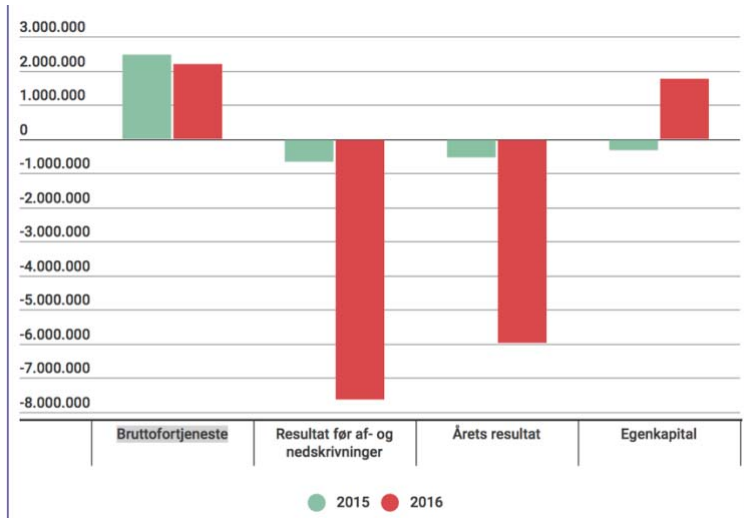
	Udgiver	Brugere	Besøg	Sidevisn.	Gns. dagl brugere	Gns. Tid
1	dr.dk (DR)	3.263.732 (+4%)	42.955.204 (-2%)	113.229.234 (-2%)	746.000 (+6%)	NaN:NaN:NaN undefined
2	tv2.dk (TV 2)	3.119.849 (-4%)	46.889.035 (-12%)	107.704.637 (-14%)	750.000 (-4%)	NaN:NaN:NaN undefined
3	krak.dk (Eniro Danmark A/S)	1.936.878 (-7%)	7.199.225 (-11%)	19.950.818 (-12%)	183.000 (-2%)	NaN:NaN:NaN undefined
4	politiken.dk (JP/Politikens Hus)	1.744.018 (-8%)	11.574.181 (-12%)	22.954.531 (-11%)	234.000 (-9%)	NaN:NaN:NaN undefined
5	dba.dk (Ebay Classifieds)	1.610.363 (-9%)	12.624.062 (-9%)	102.545.292 (-10%)	188.000 (-2%)	NaN:NaN:NaN undefined
6	dmi.dk (Danmarks Meteorologiske Institut)	1.372.104 (+23%)	16.012.576 (+9%)	32.990.740 (+16%)	274.000 (+18%)	NaN:NaN:NaN undefined
7	jp.dk (JP/Politikens Hus)	1.318.328 (-3%)	11.737.146 (-10%)	26.965.193 (-12%)	202.000 (-3%)	NaN:NaN:NaN undefined
8	alt.dk (Egmont Publishing)	1.192.324 (-13%)	4.084.473 (-18%)	6.218.432 (-18%)	96.000 (-15%)	NaN:NaN:NaN undefined
9	edc.dk (EDC-gruppen A/S)	1.027.047 (+7%)	4.686.862 (-2%)	10.214.932 (-6%)	91.000 (+10%)	NaN:NaN:NaN undefined
10	finans.dk (JP/Politikens Hus)	915.430 (-1%)	5.133.412 (+7%)	7.164.638 (+6%)	130.000 (+15%)	NaN:NaN:NaN undefined
11	jobindex.dk (Jobindex Media)	874.169 (-5%)	3.837.439 (-15%)	12.629.060 (-16%)	90.000 (-2%)	NaN:NaN:NaN undefined
12	netdoktor.dk (Netdoktor Partners ApS)	832.547 (0%)	2.121.734 (-5%)	3.133.261 (-5%)	48.000 (+7%)	NaN:NaN:NaN undefined
13	nybolig.dk (Nykredit)	823.844 (+817%)	4.325.077 (+315%)	6.898.436 (+288%)	86.000 (+2.767%)	NaN:NaN:NaN undefined
14	Denstoredanske.dk (Gyldendal)	805.571 (-8%)	1.761.466 (-20%)	2.507.202 (-21%)	53.000 (-12%)	NaN:NaN:NaN undefined
15	avisen.dk (Avisen.dk)	782.853 (+3%)	2.924.083 (-4%)	5.387.510 (-6%)	79.000 (-2%)	NaN:NaN:NaN undefined
16	information.dk (Dagbladet Information)	761.158 (-3%)	2.180.697 (+0%)	3.426.713 (-3%)	60.000 (+3%)	NaN:NaN:NaN undefined

³¹ Kilde: Kim Schrøder: Danskernes brug af nyhedsmedier. Center for magt, medier og kommunikation, Roskilde Universitetscenter, 2015. <https://samfundsfag-c.systime.dk/index.php?id=797>

³² Dansk online Index Topliste, besøgt 22.03.2018. <https://doi.kantar-clarity.com/Storyboard/RHViewStoryboard.aspx?Rid=2&RLid=2&Pid=μ³μ&UId=±,·²¶¶&Rpld=20>

Figur 3: Viser Zetlands årsregnskab 2015-2016³³

³³ Sperling, Joachim: "Er det slutland for Zetland?". Besøgt 22.03.2018.

Bilag 1

Her er de steder, offentligt ansatte (måske) skal strejke. Og grunden til, det er lidt snedigt

Jonathan Tybjerg, Zetland

- 7. marts 2018
- Velfærdssamfundet
- 2 bidrag
- 2145 interaktioner
- 33 anbefalinger
- 6 min

LOCKOUT! 2013 endte

lærerne med at blive lockoutet af kommunerne. Nu vil lærerne – og mange andre – strejke, hvis de ikke kan få en ny overenskomst. Foto: Bax Lindhardt / Ritzau Scanpix

DERFOR SKAL DU LÆSE DENNE ARTIKEL

I sidste uge varslede offentligt ansatte konflikt, fordi de ikke er blevet enige med arbejdsgiverne om en ny overenskomst. Nu har fagforeningerne fortalt, hvor de ansatte skal strejke. Og det er ikke helt tilfældigt.

Konflikten truer.

Ansatte og arbejdsgivere har endnu ikke indgået en aftale om en ny overenskomst. De er stadig uenige om lønninger, betalte spisepauser og lærernes arbejdstid.

Lige nu forhandler de i Forligsinstitutionen, der har en række værktøjer til at få parterne til at enes. Men de – altså parterne – truer hinanden med konflikt.

I sidste uge varslede fagforeningerne, at ti procent af de offentligt ansatte, altså 70.000 veludvalgte medarbejdere, vil strejke fra den 4. april, hvis der ikke er kommet en aftale på plads inden da. Imens overvejer arbejdsgiverne i KL, Danske Regioner og Moderniseringsstyrelsen at svare igen med en lockout, hvor de ansatte lukkes ude uden løn.

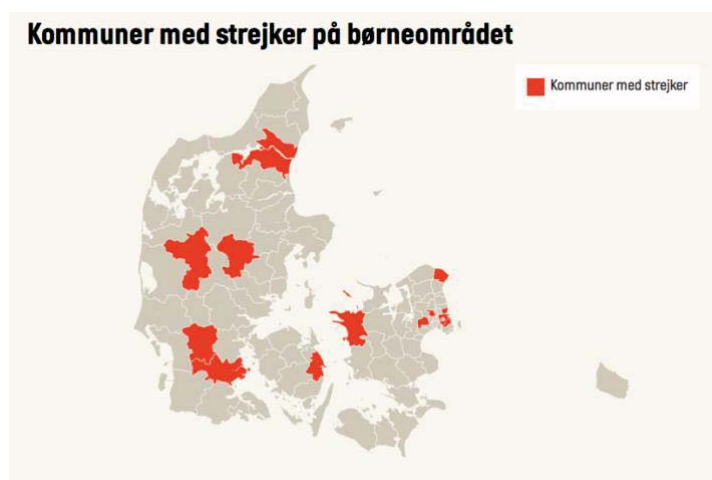
Fagforeningerne har nu udvalgt alle dem, der skal strejke.

Her følger en hurtig gennemgang af, hvor og hvem det rammer. Og hvorfor det er lidt smart.

100.000 børn i udvalgte kommuner må blive hjemme

5.516 lærere og 5.200 pædagoger samt en stor gruppe pædagogmedhjælpere er udset til at strejke, hvilket vil betyde, at 30.000 børn ikke kan komme i daginstitution, og 70.000 børn må undvære skolen.

Danmarks Lærerforening, Bupl og Foa har orkestreret strejken, så den rammer en række udvalgte kommuner, som du kan se på kortet her.

Generelt er der tale om kommuner, hvor et regeringsparti har borgmesterposten, eller hvor borgmesteren har en vigtig post i fagforeningernes modpart i forhandlingerne, nemlig KL.

For eksempel rammer strejken:

- Høje Taastrup, hvor KL's chefforhandler Michael Ziegler (K) er borgmester.
- Kalundborg, hvor KL's formand Martin Damme (V) er borgmester.
- Aalborg, hvor formand for KL's Arbejdsmarkedsudvalg Thomas Kastrup-Larsen (S) er borgmester.

Ligesom at strejken rammer:

- Herning, hvor den indflydelsesrige venstremand Lars Krarup er bykonge.
- Helsingør, hvor den tidligere minister for Konservative Benedikte Kiær er borgmester.
- Gentofte, hvor den konservative bykonge Hans Toft regerer.

Retfærdigvis skal det siges, at Ballerup, hvor borgmesteren er socialdemokrat, også risikerer at blive strejkeramt. Borgmesteren Jesper Würtzen er dog tidligere skoleinspektør og uddannet lærer. Lærerne på 58 friskoler vil også strejke. Ligesom rengøringspersonalet, der er organiseret af 3F, vil strejke i en række daginstitutioner og skoler. Hvis altså det kommer dertil.

Bupl giver overblik over de kommuner, hvor daginstitutioner og skoler rammes af strejker.

Pendlerne

Så er der alle de privatansatte, der bruger tog eller bil til at komme på arbejde. Medarbejderne i Banedanmark og Vejdirektoratet skal strejke, hvilket selvsagt vil ramme pendlerne i form af forsinkelser og færre afgange. Derudover vil det maritime personale på Hals-Egense-færgen strejke, det samme gælder brovagter i Sønderborg Kommune.

HK skriver om strejken på jernbaneområdet her.

Planlagte operationer på landets hospitaler

I stedet for at udvælge strejkerne geografisk har lægerne udvalgt to særlige grupper, der skal strejke: radiologer og anæstesilæger.

Begge faggrupper er nødvendige for at gennemføre planlagte operationer, der derfor vil blive udsat over hele landet. I alt vil 1.800 læger skulle strejke.

Dansk Sygeplejeråd har også udvalgt medlemmer, der er nødvendige for at gennemføre operationer. Derudover vil sygeplejersker, der arbejder i ældreplejen eller med genoptræning, strejke. I alt vil 6.000 sygeplejersker strejke.

Lægerne og sygeplejerskerne er helt bevidst gået uden om det akutte område, ligesom kræftafdelinger, børneafdelinger og psykiatriske afdelinger ikke vil blive ramt. Hvis en strejke bliver til virkelighed, vil der blive oprettet nødberedskaber, der skal sikre, at akutte patienter med livstruende sygdomme fortsat vil blive behandlet.

Også bioanalytikerne, der hjælper med at analysere prøver, nedlægger arbejdet på en lang række af landets hospitaler. Ligesom at jordemødrene på Aarhus Universitetshospital og Sygehus Lillebælt i Kolding vil strejke. Strejker fra 3F vil også ramme rengøringen på danske hospitaler.

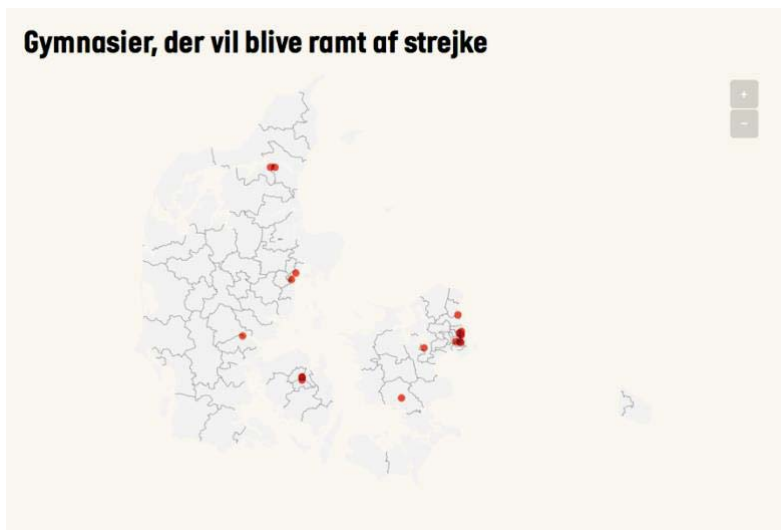
Lægerne fortæller om deres mulige strejke [her](#).

Få styr på sygeplejerskernes mulige strejke hos Avisen.dk

Elitens børn på gymnasierne

Gymnasielærerne kan ende med at strejke for første gang siden 1969. De har udvalgt de 18 følgende gymnasier, hvor det især vil ramme børn fra velstillede familier. Samtidig kan gymnasielærerne argumentere for, at der er mindre social slagside i strejken, da den rammer de mest ressourcestærke gymnasier. De følgende gymnasier bliver ramt:

Gymnasier, der vil blive ramt af strejke

De ældre

Fagforbundet Foa, der organiserer alt fra sosu-assistenter til portører, har udpeget 13.700 medlemmer på det kommunale område og 2.200 i regionerne, som ikke skal møde på arbejde. Ud over børneområdet, vi har berørt længere oppe, vil det især ramme ældreplejen, hvor social- og sundhedspersonalet i en lang række kommuner går hjem.

Derudover vil Foa ramme borgmestre i en række rådhus ved at lade rådhusbetjentene [strejke](#).

Også de, der studerer til at blive sosu-assistent, vil blive ramt, da 2.700 medlemmer af Socialpædagogernes Landsforbund strejker, hvilket rammer en række sosu-skoler. Socialpædagogernes strejke vil dog primært ramme voksen handicap-området.

Se alle de steder, Foa vil strejke, [her](#).

Konfirmanderne i Helsingør Stift

44 præster i Helsingør Stift nedlægger arbejdet. Hvilket kan ende med at ramme konfirmationer, bryllupper og begravelser. Størstedelen af præsterne er dog ansat som tjenestemænd, hvilket betyder, at de ikke må strejke, men de heller ikke må påtage sig det arbejde, der er ramt af de 44 præsters strejke.

Samtidig vil døde få svært ved at blive brændt, fordi 3F'ere i en række krematorier nedlægger arbejdet.

Kommunernes administration og jobcentre

Hos HK Kommunal er det medarbejderne i en lang række kommuners administration og it-afdelinger, der bliver væk. Derudover skal socialrådgivere og medarbejdere på jobcentre strejke.

Politiets fartkontroller

Hos politiet er det medarbejderne i de fartkontroller, der indbringer masser af penge til staten, som nedlægger arbejdet. Ligesom at de HK-medlemmer, der tager imod telefonen, når du ringer 114, kun vil besvare deres private hjemmetelefon. I Østjylland bliver brandvæsenet ramt af strejker fra medlemmerne af Teknisk Landsforbund.

Sophie Løhdes ministerium

På statens side er det innovationsminister Sophie Løhde, der forhandler på vegne af arbejdsgiverne. Hun hører under Finansministeriet, der er et af de ministerier, hvor embedsmændene i departementet vil strejke. Det er godt nok Moderniseringsstyrelsen, der hjælper Sophie Løhde med at forhandle overenskomsten, men medarbejderne i Finansministeriet er vigtige i arbejdet med at udforme den sammenhængsreform, som Sophie Løhde efter planen skal præsentere i april.

Derudover rammes en række andre ministerier og styrelser af strejken, ligesom DMI, Statens Administration og en række domstole får svært ved at udføre deres arbejde. Se listen her:

STEDER, HVOR MEDLEMMER AF AKADEMIKERNE STREJKER

Socialstyrelsen – Danmarks Meteorologiske Institut – Erhvervsstyrelsen – Finansministeriet, Departementet – Statens Administration – Statens It – Forsvarsministeriet, Materiel- og Indkøbsstyrelsen – Justitsministeriet, Departementet, Lovafdelingen – Sø- og Handelsretten – Københavns Byret – Kirkeministeriet, Departementet – Helsingør Stift – Landbrugsstyrelsen –

Frederiksborg Gymnasium og HF

Fødevarestyrelsen, VeterinærNord – Fødevarestyrelsen, VeterinærSyd – Skat, Vurdering, Udvikling og Stab – Skat, Erhverv, Erhvervsprocesser – Skat, Person, Personprocesser – Sundhedsstyrelsen – Lægemiddelstyrelsen – Styrelsen for Patientsikkerhed – Vejdirektoratet – Bygningsstyrelsen – Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen, Færdselsstyrelsen – Banedanmark – Udenrigsministeriet, Departementet, Center for Borgerservice og Kommunikation – Københavns Professionshøjskole – UC Syd – Studenterrådgivningen – Undervisningsministeriet, Departementet – Styrelsen for Undervisning og Kvalitet – Styrelsen for It og Læring

Opdateret: Tidligere fremstod det som om, at der kun var 44 præster i Helsingør Stift. Det er dog kun den lille andel, der strejker, mens størstedelen af præsterne er tjenestemandsansatte

Bilag 2

Den egentlige grund til, at vi risikerer strejke og lockout? Her er din (overskuelige) håndbog

Jonathan Tybjerg, Zetland

- 12. marts 2018
- 11 bidrag
- 2327 interaktioner
- 59 anbefalinger
- 11 min.

CHEFFORHANDLERE_ Under de igangværende overenskomstforhandlinger har stemningen mellem innovationsminister Sophie Løhde og formand i CFU Flemming Vinther mildt sagt været dårlig. Foto: Philip Davali, Ritzau Scanpix

DERFOR SKAL DU LÆSE DENNE ARTIKEL

Der er stadig ikke blevet indgået en ny overenskomst for de offentligt ansatte. For hver dag, der går, nærmer vi os en konflikt, der kan få Danmark til at gå i stå. Midt i junglen af spin, tal og gule breakingbjælker kan det være svært at over- og gennemskue, hvad det handler om. Her er et forsøg på at skabe overblik.

Truslerne er fløjet gennem nyhedsæteren de seneste uger.

Trusler om konflikt. Strejke. Lockout.

De forhandler stadig, de offentligt ansattes faglige organisationer og arbejdsgivernes repræsentanter, men har endnu ikke kunnet enes om en ny overenskomst for de 800.000 offentligt ansatte. Og derfor har de taget konsekvensen og truet hinanden med en konflikt, der kan lamme den offentlige sektor.

Men hvad handler det egentlig om? Hvordan kan det lyde, som om de stridende parter siger det samme, men i virkeligheden mener noget forskelligt? Og hvad er løsningen på hele moradset?

Det er nogle af de ting, vi ser på i denne lille håndbog.

Lad os begynde med at tage det helt forfra.

Sådan her forhandler vi overenskomster

I Danmark forhandles de overordnede løn- og arbejdsvilkår af arbejdsmarkedets parter. Det er det, der kaldes den danske model, og det er unikt, idet der (normalt) er minimal politisk indblanding, og lovgivningen står i baggrunden. I stedet forhandler de faglige organisationer på vegne af deres medlemmer, og arbejdsgiverorganisationerne på vegne af deres medlemmer.

Den danske model kræver, at arbejdsgivere og lønmodtagere kan håndtere deres uenigheder og gå på kompromis i overenskomstforhandlinger.

De offentlige overenskomstforhandlinger forhandles separat for stat, regioner og kommuner, men det foregår sideløbende, og områderne påvirker hinanden. Det er de ansatte repræsenteret af alle de faglige organisationer, der samler sig i Forhandlingsfællesskabet, der forhandler i kommuner og regioner, og Centralorganisationernes Fællesudvalg, der forhandler i staten. Arbejdsgiverne er repræsenteret ved Kommunernes Landsforening, Danske Regioner og på statsligt plan Moderniseringsstyrelsen.

Sådan forløber det

Forhandlingerne om en ny overenskomst finder typisk sted hvert andet år og følger en bestemt proces.

1. Parterne udveksler krav.
2. Parterne forhandler overordnet for stat, regioner og kommuner.
3. Parterne forhandler for de enkelte faggrupper.
4. Forhandlingsresultatet bliver sendt til afstemning hos medlemmerne. *Er parterne dog ikke blevet enige, sker følgende:*
5. Parterne kan varsle konflikt (strejke eller lockout) en måned i forvejen.
6. Når der er en måned, til overenskomsterne udløber, forhandler parterne videre i Forligsinstitutionen.
7. Bliver de ikke enige i Forligsinstitutionen, kan en konflikt træde i kraft.
8. Kan de stadig ikke blive enige, kan regeringen skride ind for at stoppe konflikten ved at lave et regeringsindgreb.

I de nuværende forhandlinger står vi ved punkt fem og seks. Der er varslet strejke fra den 4. april og lockout fra den 10. april (det vender vi tilbage til). Indtil da forhandler parterne i

Forligsinstitutionen.

Københavns Universitet har en tidslinje over, hvordan overenskomstforhandlingerne skulle forløbe, hvis de fulgte køreplanerne.

Her er de vigtigste nøglepersoner:

Sophie Løhde, innovationsminister og chefforhandler for de statslige arbejdsgivere

Mål: Sophie Løhde og Moderniseringsstyrelsen forsøger at øge det lokale ledelsesrum. Det vil sige, at arbejdsgiverne i de enkelte institutioner for eksempel kan fordele en større andel af lønkronerne eller kan bestemme, om der skal være betalt frokostpause i stedet for, at det er reguleret i den centrale overenskomst. Samtidig vil Sophie Løhde gerne have en aftale med så små lønstigninger som muligt.

Styrke: Hun er fagligt velfunderet og bevæbnet med et stærkt embedsværk.

Svaghed: Hun er urutineret sammenlignet med de andre forhandlere.

Michael Ziegler, borgmester i Høje-Taastrup og chefforhandler for KL

Mål: 80 procent af udgifterne i den offentlige sektor går til personale, og kommunerne tjener ikke penge på samme måde som de private arbejdsgivere. Derfor arbejder Michael Ziegler for, at lønningerne stiger så lidt som muligt. Derudover arbejder han for, at der sker færrest mulige ændringer i reguleringen af lærernes arbejdstid, så arbejdsgiverne fortsat vil have stor magt over den.

Styrke: Rutineret, vedholdende og udholdende.

Svaghed: Det politiske bagland i kommunerne er broget, og der har været større problemer end forventet med lærerne efter lockouten i 2013.

Flemming Vinther, formand for Hærens Konstabel- og Korporalforening, chefforhandler CFU

Mål: Den tidligere konstabel kæmper for, at de statsansatte får lønstigninger, som kan mærkes, og derudover vil han have skrevet en række uskrevne ting ind i overenskomsten som eksempelvis betalt frokostpause.

Styrke: God til at finde opbakning fra de andre fagforbund.

Svaghed: Har et dårligt forhold og manglende tillid til modparten, innovationsminister Sophie Løhde.

Anders Bondo, formand Danmarks Lærerforening, chefforhandler Forhandlingsfællesskabet

Mål: Arbejder først og fremmest på at få ændret reguleringen af lærernes arbejdstid, men er også chefforhandler på de andre kommunalt ansattes vegne. Arbejder først og fremmest for mærkbare lønstigninger

Styrke: Rutineret og har stor opbakning fra de andre forbund.

Svagthed: Mange lærere orker ikke en ny konflikt.

Her er de største uenigheder:

Løn

Det er egentlig naturligt nok, at lønnen spiller en væsentlig rolle i overenskomstforhandlinger. Den er trods alt grunden til, at mange går på arbejde. Men i forhandlinger om de offentlige overenskomster har lønnen faktisk ikke altid spillet en stor rolle.

Grunden er, at lønudviklingen i det offentlige er bundet til lønudviklingen i det private gennem en reguleringsordning. Men nu er de offentlige arbejdsgivere og de offentligt ansatte blevet uenige om reguleringsordningen. Så lad os lige se på, hvordan den fungerer:

Reguleringsordningen blev aftalt i 1983 og skulle sikre, at de offentligt ansattes lønninger fulgte med de private lønninger, uden at det offentlige arbejdsmarked blev lønførende. Princippet er i sin enkelhed, at 80 procent af forskellen mellem lønstigningerne i det offentlige og private bliver udlignet. Lad mig give et eksempel:

Hvis der i det private er en lønstigning på fire procent, mens lønnen er steget med tre procent i det offentlige, så skal lønstigningerne i det offentlige justeres med 80 procent af forskellen. Da forskellen er et procentpoint, skal de offentligt ansatte have 0,8 procentpoint oven i deres lønstigning, så den samlet set bliver på 3,8 procent. På samme måde skal forskellen reguleres, hvis lønnen falder.

Striden om reguleringsordningen opstod i 2008. Her var der højkonjunktur og store lønstigninger i det private. Derfor forhandlede de offentligt ansatte sig frem til en overenskomst med lønstigninger, der svarede til det niveau, det private arbejdsmarked havde fået i de fede tider. Knap var forhandlingerne færdige, før den finansielle krise ramte Danmark. Mens lønstigningerne i det private bremsede op, stod de offentligt ansatte med en favorabel overenskomst, der gjorde dem lønførende.

Den her ti år gamle overenskomst har ifølge arbejdsgiverne skabt et løngab, der skal lukkes.

Det krav kom for alvor på bordet ved overenskomstforhandlingerne i 2015. I forhandlingernes 11. time hev daværende finansminister Bjarne Corydon (S) og Moderniseringsstyrelsen en beregning af løngabet frem. Og krævede, at hullet skulle lukkes.

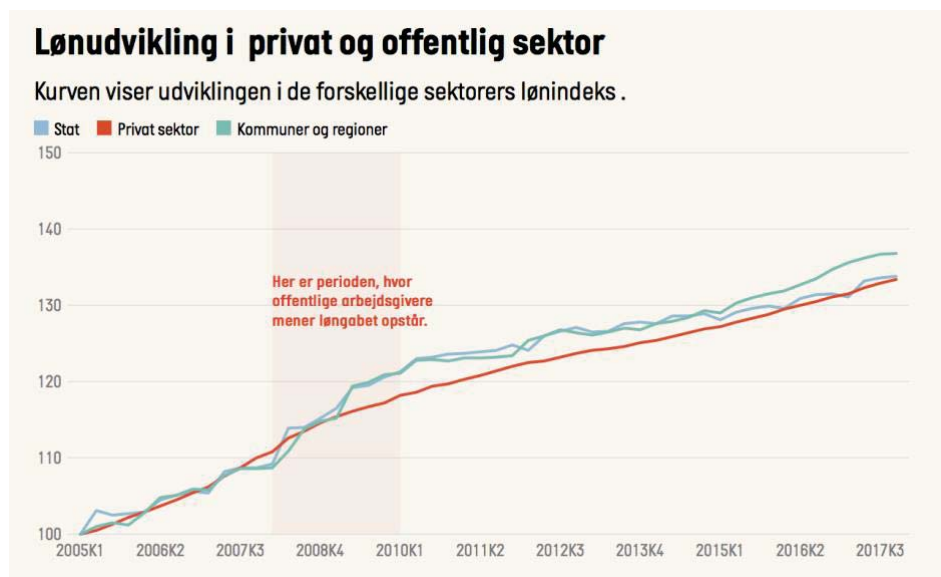
Det resulterede i en hensigtserklæring om "at bringe den i 2008 indledte forskel i lønudviklingen mellem den private og statslige sektor til ophør i den næstkommende overenskomstperiode". Med andre ord skulle løngabet lukkes i den overenskomst, parterne forhandler nu.

PRIVATLØNSVÆRN

I overenskomstforhandlingen i 2015 blev parterne enige om et privatlønsværn, der dybest set er en ændring af reguleringsordningen. Den betyder, at hvis lønnen stiger mere i den offentlige sektor end i den private sektor, skal 100 procent af forskellen udlignes, men hvis den private sektor får større lønstigninger end den offentlige sektor, er det fortsat kun 80 procent af forskellen, der skal udlignes.

Det, der sker ved den nuværende overenskomstforhandling, er, at arbejdsgiverne – særligt Sophie Løhde og Moderniseringsstyrelsen – holder fast i det, man blev enige om i den tidligere overenskomst. Og fortsat bruger de beregninger.

Fagforeningerne har derimod haft lidt mere tid til at regne på tallene og fundet frem til, at overenskomsten i 2008 blot udlignede det forspring, som privatansatte havde i perioden inden. Så hvis man begynder beregningen af lønforskellen tidligere, følger lønningerne hinanden. Og derfor er løngabet "hokusfokus", som de skriver. Og derfor vil de have skrevet det ud af overenskomsten.

LØNFEJDE_ Grafen viser, hvordan lønnen for de forskellige grupper har udviklet sig med udgangspunkt i 2005. Den viser ikke gennemsnitslønnen, men hvor meget den løn, som de forskellige grupper modtog i 2005 har udviklet sig. Danmarks Statistiks Statistikbank har kun tal, der går tilbage til 2005, men hvis man med andre statistikker følger udviklingen længere tilbage, så bliver forskellene mellem privat- og offentligt ansatte udlignet over tid. Kilde: Danmarks Statistik

Samtidig mener fagforeningerne, at de ved de seneste overenskomster i lyset af den økonomiske krise er gået med til overenskomster uden den store lønudvikling, og nu vil de have del i den øgede rigdom, der er kommet i samfundet med det økonomiske opsving.

Begge parter bruger altså rigtige tal, men de viser bare noget forskelligt. Og lægger op til forskellig udvikling i lønnen. Ligesom begge parter har argumenter, der er helt fair, men også modsatrettede.

De forskellige virkelighedsopfattelser har indtil videre resulteret i, at de ansatte i staten har krævet en samlet lønstigning på 8,2 procent over de næste tre år, mens den statslige arbejdsgiver i Moderniseringsstyrelsen har tilbudt 6,7 procent – hvilket Moderniseringsstyrelsen baserer på deres beregninger af forventede lønstigninger i det private.

BONUSCITAT: "Kunne jeg gøre nogle ting om her i livet, er aftalen fra 2015 en af dem" - Flemming Vinther, formand CFU, til Politiken.

Betalt frokostpause og samarbejdsproblemer

Optakten til overenskomsten gik fra dårlig til værre, da Moderniseringsstyrelsen i oktober måned sendte et brev til de statsligt ansatte om, at den kutyme, der har været lokalt om, at frokostpausen er betalt, ikke er en del af selve overenskomsten. De statsligt ansatte opfattede det som en krigserklæring og et forsøg på at sløjfe den betalte frokostpause, så de skulle arbejde 2,5 timer mere om ugen. Ifølge Moderniseringsstyrelsen var det ment som en juridisk vurdering og ikke udtryk for, at de ville sløjfe frokostpausen.

Frokostpausen er blevet et symbol på en dybereliggende konflikt, hvor Flemming Vinther, formand i CFU, mener, at Moderniseringsstyrelsen i en lang række sager har opført sig uacceptabelt som arbejdsgiver – og at innovationsminister Sophie Løhde ikke har gjort nok for at få Moderniseringsstyrelsen til at ændre adfærd. Derfor har CFU opsagt deres samarbejde med Moderniseringsstyrelsen og vil først genoptage det, når ministeren har ændret sin attitude. For Sophie Løhde og Moderniseringsstyrelsen handler sagerne om at give de lokale arbejdsgivere en større kontrol over for eksempel frokostpausen.

Lærernes arbejdstid

Ved overenskomsten i 2013 ledte uenigheder om lærernes arbejdstid til en lockout af lærerne, der blev løst ved et regeringsindgreb, som betyder, at lærernes arbejdstid i dag er reguleret ved lov. Det

mener de offentligt ansatte er uholdbart. Derfor underskrev fagforbundene en musketered om, at de ikke ville forhandle med arbejdsgiverne, før der var udsigt til, at lærerne kunne få en ny aftale om deres arbejdstid. Udmeldingen er et resultat af en større solidaritet mellem fagforbundene, som er opstået de senere år.

Der har været forhandlinger om lærernes arbejdstid, men der er ikke kommet noget resultat.

Hvad sker der så nu?

Der er flere mulige udfald:

1. En aftale i Forligsinstitutionen

Lige nu forhandler parterne i Forligsinstitutionen, hvor forligsmanden har en række værktøjer til at få parterne til at mødes:

- Når forligsmanden indkalder parterne til møde, har de pligt til at møde op.
- Parterne skal aflevere alle relevante oplysninger om forhandlingerne.
- Forligsmanden kan afkræve indrømmelser af parterne.
- Forligsmanden kan udsætte konflikten i to omgange af 14 dage.
- Forligsmanden kan fremsætte et mæglingforslag, som parterne skal stemme om.

2. Strejke og lockout

Hvis parterne ikke kan blive enige i Forligsinstitutionen, er der varslet strejke fra den 4. april for omkring 100.000 offentligt ansatte og lockout for 440.000 offentligt ansatte fra den 10. april.

Forskellen på en strejke og lockout er helt basalt, at ved en strejke nedlægger de ansatte arbejdet, mens arbejdsgiverne ved en lockout sender de ansatte hjem.

Lige meget hvad får de ansatte ikke løn, da de ikke arbejder. I stedet bliver de ansatte kompenseret af de faglige organisationers strejkekasser.

Det, der virkelig betyder noget, er, at der typisk er en lille udvalgt del af medlemmerne, der skal strejke, mens en lockout rammer langt flere ansatte. Det ses også i den nuværende konflikt.

Rent økonomisk gør det en kæmpe forskel for de faglige organisationer, om de skal kompensere 100.000 medlemmers løn eller 440.000 medlemmers løn. Det er forskelligt, hvordan de enkelte organisationer kompenserer deres medlemmer, men de vil typisk give noget, der minder om fuld løn, i tilfælde af en strejke, mens de giver noget, der svarer til den øverste dagpengesats, i tilfælde af en lockout.

3. Regeringsindgreb

Hvis konflikten går i gang, og parterne stadig ikke kan blive enige – og omkostningerne af arbejdsnedlæggelsen bliver for store for samfundet, hvor institutioner, skoler og en stor del af sundhedssystemet lukker ned – kan regeringen løse konflikten ved et regeringsindgreb.

Det sker helt konkret ved, at regeringen udarbejder et lovforslag. Lovprocessen vil være den samme som normalt, og forslaget skal altså igennem de tre behandlingsfaser og vedtages i Folketinget.

De faglige organisationer frygter, at regeringen i tilfælde af en konflikt vil lave et hurtigt indgreb, der lægger sig tæt op ad det udspil, innovationsminister Sophie Løhde er kommet med.

Det har fået flere til at sætte spørgsmålstegn ved, om den danske model fungerer i det offentlige, og foreslå en ændring af modellen.

For nu er det dog denne model, vi skal forholde os til.

Bilag 3

Lærerforeningens formand, Anders Bondo Christensen (tv.), har flere gange før siddet i forhandlinger med formanden for FOA, Dennis Kristensen (th.).

Arkivfoto: Lars Krabbe

ARBEJDSMARKED 19. FEB. 2018 KL. 21.03

Journalist: Emma Bech Christensen, Politiken

Rugbrødsmadder, mere i løn og arbejdstimer: Det har jeg aldrig været ude for i de 40 år, jeg har fulgt forhandlingerne

Årets overenskomstforhandlinger spidser til. En konflikt kan være i vente, mener FOA, der har opjusteret sin strejkekasse med 100 millioner kroner. Politiken guider dig igennem de tre altoverskyggende knaster.

FOR ABONNENTER

Uanset om du følger notorisk med i overenskomstforhandlingerne eller kigger på fra sidelinjen, kan du ikke undgå at bemærke, at lønmodtagerne og arbejdsgiverne lige nu står i hver sin grøft, og indtil videre har ingen taget tilløb til at mødes på midten.

Det sker, selv om forhandlingerne nu er gået ind i den såkaldt afsluttende fase. Det betyder, at der lige nu lægges arm om alle de knuder, som man indtil videre ikke er nået til enighed om. Med andre ord er det de rigtige tunge knaster, der er tilbage.

De tre emner, der spænder ben, er lærernes arbejdstid, betalt frokostpause og lønstigninger. Det er også de tre emner, som alle lønmodtagerorganisationer har inkluderet i en fælles musketered. Eden går ud på, at ingen fagforeninger underskriver noget, før alle tre krav bliver en del af aftalepapiret. Allerst skulle lærerne have tilsagn om, at kommunerne var villige til at forhandle om en arbejdstidsaftale. Sådan lød beskeden i december måned, inden forhandlingerne skulle begynde få uger senere.

Den besked satte forhandlingerne på pause i næsten fire uger. Men det havde også den ønskede effekt, og arbejdsgiverne inviterede fagforeningerne tilbage til forhandlingsbordet i slutningen af januar. Men siden da har der ikke været mange sejre. Parterne har flere gange offentligt udtalt, at det så meget svært ud. Derfor valgte fagforeningen FOA i weekenden at polstre sin strejkefond med 100 millioner kroner ekstra. FOA's formand, Dennis Kristensen, begrundede opjusteringen med, at han reelt frygter, at en konflikt kan være rykket tættere på.

Det er kutyme, at overenskomstforhandlingerne for de cirka 180.000 statslige ansatte afsluttes inden forhandlingerne på det kommunale- og regionale område. På den måde kan statens aftale fungere som en rettesnor.

Det er halvanden uge siden, at staten gik ind i de afsluttende forhandlinger. Mandag eftermiddag mødtes innovationsminister Sophie Løhde (V) med de statsansattes forhandlere. Forud for mødet udtalte Løhde, at hun håbede, at mandag ville blive dagen, hvor en aftale faldt på plads. Flere har kaldt den kommentar urealistisk, og i skrivende stund er parterne ikke blevet enige om en aftale.

Kan fagforeningerne ikke nå til enighed med kommuner, regioner og staten, lurder en storkonflikt.

Deadline for at varsle lockout eller strejke er 28. februar, hvis den skal træde i kraft 1. april, hvor de nuværende overenskomster udløber.

De tre afgørende stridspunkter, som kan udløse en storkonflikt, hvis parterne ikke bliver enige:

1. Får lærerne en arbejdstidsaftale?

Formanden for lærerforeningen, Anders Bondo Christensen, har kæmpet for lærernes arbejdstid siden den store konflikt i 2013. Her resulterede forhandlingerne i en lockout, der de facto låste flere tusind lærere ude af landets klasselokaler. Det endte med, at regeringen greb ind, og Folketinget vedtog en lov, der gav landets skoleledere ret til at disponere over den enkelte læreres arbejdstid. Den lov gælder stadig.

Det ønsker lærerne at gøre op med, og de er derfor i 2018 gået til forhandlingsbordet med et ønske om, at deres arbejdstidsbestemmelser skal ligne lignende faggruppers. Deres krav er, at de skal have en aftale, der f.eks. ligner skolesekretærernes. Det indebærer, at de skal have såkaldte værnsregler, der kompenserer lærerne, hvis de uvarslet bliver kaldt på arbejde. Mens de også ønsker en såkaldt normperiode, der skal ændre ved, hvordan arbejdstiden opgøres.

Arkivfoto: Jacob Erhbahn

Striden består i, at lærernes arbejdsgivere – kommunerne – er tilfredse med loven fra 2013, og de ønsker i bund og grund ikke at ændre bestemmelserne, mens lærernes krav lægger op til et totalopgør med loven fra 2013. Kommunernes chefforhandler, Michael Ziegler, har tidligere understreget, at et sådan opgør er udelukket.

Det ser svært ud at få de to ender til at mødes, men Nana Wesley Hansen, der er lektor i arbejdsmarkedsstudier ved Københavns Universitet, er ikke nær så pessimistisk. »Helt overordnet er der en fælles interesse i at lande en aftale. Det vil se godt ud, når man stadig er ved at implementeret skolereformen«, siger hun og fortsætter: »Det er klassisk, at svære forhandlinger er noget af det, der bliver løst til sidst, for tidspresset skaber incitament for fælles aftaler«, siger Nana Wesley Hansen.

2. Hvor stor skal lønnen være?

Innovationsminister Sophie Løhde (V) er gået til forhandlingsbordet med en kæmpe stak papirer, som hun mener dokumenterer, at ansatte i kommuner, regioner og staten har fået mere i lønpenen end de privatansatte.

En reguleringsordning skal ellers sikre, at de offentligt ansattes lønstigninger følger udviklingen på det private arbejdsmarked, men Løhde mener, at ordningen har givet dem for store lønstigninger. Helt omvendt mener de offentligt ansatte, at de ingen lønstigninger har set siden finanskrisen i 2008, og derfor kræver de nu en lønstigning på omkring 2 procent om året.

Men hvordan kan man overhovedet være uenig om det? Der burde være tal, der kan dokumentere den ens påstand frem for den andens.

Koustrup

Arkivfoto: Kenneth Lysbjerg

Arbejdsmarkedsforsker Flemming Ibsen, Aalborg Universitet, forklarer, at det skyldes, at de to parter bruger to forskellige år som udgangspunkt for deres beregninger. Fagforeningerne sammenligner stigningerne siden 1996, mens arbejdsgiverne kun går tilbage til 2008. Det har skabt to modsatrettede kurver. Flemming Ibsen forklarer, at beregningerne er meget komplekse, og han vil ikke gøre sig til dommer over, hvilke beregninger der er korrekte. Men han kalder uenigheden grotesk.

»Det har jeg aldrig været ude for i de 40 år, jeg har kigget på forhandlinger, det er ret grotesk. Man burde snakke om alt andet end løn, fordi lønnen jo er reguleret af reguleringsordningen«, siger Flemming Ibsen.

Alligevel gætter Flemming Ibsen på, at staten ender med at give sig i forhandlingerne:

»Jeg tror, at Sophie Løhde må give sig, og alt den snak om løngab må man diskutere i den næste overenskomstperiode. Tager man det ud af diskussion, kan det ikke være svært at nå et forlig«, siger han.

3. Er den betalte frokostpause i fare?

Fagforeningsbosser som FOA's Dennis Kristensen har valgt at sætte alt ind i kampen om den betalte frokostpause. De kræver, at frokostpausen bliver en del af overenskomsten. Det har den aldrig været før, men fagforeningerne er gået på jagt i paragrafferne, hvor de håber at dokumentere, at betalt frokostpause er et overenskomstanliggende.

Men Moderniseringsstyrelsen har gjort det meget klart, at de betragter retten til en halv time i kantinen som et personalegode. Styrelsen ønsker heller ikke at sløjfe den betalte frokostpause. Men de ønsker at holde muligheden åben, hvis en arbejdsgiver kommer i økonomiske vanskeligheder.

»Det er helt op til ledelsen på den enkelte arbejdsplads, om medarbejderne skal tilbydes betalt frokostpause eller ej. Vi ønsker at styrke den lokale ledelsesret og blander os netop ikke i, hvilke ordninger medarbejderne bliver tilbudt på de enkelte arbejdspladser«, siger vicedirektør i Moderniseringsstyrelsen Linda Nordstrøm Nissen til TV 2.

Arkivfoto: Anita Graversen

Frygten for at miste frokostpausen er især opstået, fordi ledelsen i DR i 2017 forsøgte at fratage medarbejdere deres betalte frokostpause, netop fordi det ikke stod i deres overenskomsttaftale. De ansatte fik dog efterfølgende medhold.

Mikkel Mailand, der er forskningsleder ved Center for Arbejdsmarkedsstudier på Københavns Universitet, har svært ved at se, hvordan parterne skal nå til enighed.

»Det er et meget særligt problem. Normalt har man nogle krav med, og så står de over for hinanden og forhandler. Her er det lidt anderledes, fordi den ene part siger, at det her ikke er et overenskomstspørgsmål, men i stedet et arbejdsretsligt spørgsmål. Det gør uenigheden ret speget, og det er ikke helt normalt«, siger Mikkel Mailand.

Bilag 4

Innovationsminister Sophie Løhde (V) har varslet lockout af 120.000 statsansatte.
Foto: Jens Dresling

ARBEJDSMARKED 7. MAR. 2018 KL. 10.11
POLITIKEN

Sophie Løhde varsler lockout af 120.000 statsansatte: Vi er nødsaget til at svare igen

Lockout kan træde i kraft 10. april. Alle ministerområder bliver ramt.
FOR ABONNENTER

Innovationsminister Sophie Løhde (V) varsler en lockout af omkring 120.000 statsansatte som modsvar på konfliktvarslet fra de ansattes faglige organisationer.

Lockouten kan starte den 10. april, hvis det ikke lykkes at nå til enighed om nye overenskomster i Forligsinstitutionen. Det siger ministeren på et pressemøde i Finansministeriet.

»Den varslede strejke vil være til meget stor gene for mange danskere«, siger Sophie Løhde.

»Derfor har jeg besluttet, at Finansministeriet er nødsaget til at svare igen med en omfattende lockout. Det er et stort skridt, der vil kunne få virkning fra den 10. april. Men det er også en meget alvorlig situation, vi risikerer at stå i om kort tid«, siger hun.

Lockouten dækker samtlige ministerier. Lockouten vil berøre så godt som alle statsansatte. Ifølge ministeren er der i alt 180.000 statsansatte. Afgørende områder som efterretningstjenesterne er friholdt.

Sophie Løhde mener, at de ansattes forhandlere bærer ansvaret for, at det er kommet så vidt, at man er nødt til at varsle lockout.

»Vi har kigget de faglige organisationers strejkevarsel igennem, og det er tydeligt, at der er spekuleret i at strejke der, hvor det gør mest ondt«, siger Sophie Løhde.

Togdrift og eksport er truet af strejke

Hun peger blandt andet på, at togdriften er truet som følge af de strejkevarsler, der er varslet mod Banedanmark. Ligesom strejkevarsler mod fødevarekontrollen kan lukke slagterier og true eksporten.

»Det er naturligvis en helt uholdbar situation. Derfor ser Finansministeriet sig desværre nødsaget til at reagere ved at varsle en omfattende lockout for at lægge pres på for at opnå et forhandlingsresultat, så vi undgår en konflikt«, skriver Sophie Løhde i pressemeddelelsen.

Hun gentager flere gange, at håbet er, at lockoutvarslet kan gøre, at der nås et forhandlingsresultat.

Overenskomstforhandlingerne mellem de offentligt ansatte og staten, regioner og kommuner brød sammen sidst i februar. Fagbevægelsen har de seneste dage meldt konfliktvarsler ud, og parterne er hos Forligsinstitutionen.

Parterne er uenige om lønstigninger til offentligt ansatte, den betalte frokostpause og ikke mindst lærernes arbejdstid, der siden 2013 har været bestemt ved lov.

»Jeg håber, at vi kan forhandle os frem til et resultat i Forligsinstitutionen, så vi undgår en storkonflikt, der vil være trist for alle parter og vil besværliggøre hverdagen for rigtig mange danskere«.

Også på det kommunale og regionale område har de faglige organisationer varslet, at medarbejdere i en række børnehaver, på sygehuse, jobcentre osv. vil gå i strejke i begyndelsen af april, hvis der ikke opnås enighed om nye overenskomster.

Her har arbejdsgiversiden endnu ikke taget stilling til, om strejkevarslerne skal modsvares af et lockoutvarslet, hvor de ansatte sendes hjem uden løn. Både Danske Regioner og Kommunernes Landsforening skal senere onsdag tage stilling til spørgsmålet.

Ritzau/Politiken

Bilag 5

Overenskomstforhandlinger: Historisk konflikt forude

Styrkeprøven mellem staten, Kommunernes Landsforening og de offentligt ansatte spidser til dag for dag. Og spillet om, hvem der har udvist størst forhandlingsvilje inden et eventuelt sammenbrud, er i gang

SOSUerne under demonstration for bedre løn i 2008. SOSUernes fagforening FOA er ved at gøre sig klar til en storkonflikt. Således at man havde polstret strejkekassen med yderligere 100 millioner kroner, som organisationen har kunnet hente fra fagbevægelsens milliardsalg af forsikringsselskabet Alka.

Foto: Lars Skaaning

22. februar 2018

Journalist: Mette-Line Thorup

For abonnenter

De har forhandlet om de tre store emner: løn, lærernes arbejdstidsregler og den betalte frokostpause. Og de har forhandlet om de mindre ting.

Men uden at bevæge sig meget ud af det sted, de begyndte i december måned.

De udmeldinger, der er kommet fra de offentligt ansattes forhandlere og deres modparter, Kommunernes Landsforening (KL) og innovationsminister Sophie Løhde (V), på det seneste, har mest af alt lignet et spil om, hvem der skulle have skylden for at have siddet med armene mest over kors, hvis forhandlingerne endelig brød sammen.

For eksempel sagde lærernes formand, Anders Bondo Christensen, søndag aften, at han regnede med en aftale mandag formiddag eller inden for et døgn. Det skete så ikke. Men forhandlingsviljen er der, skulle man forstå på Anders Bondo, der også er næstformand i Det Centrale Forhandlingsudvalg, som forhandler med innovationsministeren om de 180.000 statsansatte.

Ifølge Informations oplysninger bliver der også stadig bragt ting på bordet, hvor Kommunernes Landsforening sidder på den anden side. Det drejer sig blandt andet om lærernes bud på den 'normalisering' af deres arbejdstid, de kræver - på linje med det andre faglige grupper har i forhold til varslingsbestemmelser og timenorm.

På den anden side beskylder innovationsminister Sophie Løhde lønmodtagerorganisationerne for, at tiden er blevet knap, fordi de betingede sig, at der var reelle forhandlinger om lærernes arbejdstid, før de andre områder kunne gå i gang. Hun har desuden efterlyst, at hendes modparter rykker sig.

Men alt i alt rykker en storkonflikt i skrivende stund tættere og tættere på. Selv om KL's chefforhandler, borgmester Michael Ziegler, ifølge folkeskolen.dk holder fast i, at forhandlingerne er færdige den 28. februar, bliver det svært at nå, fordi massevis af småting skal forhandles på plads, selv hvis man pludselig kan blive enige om de store knaster.

Rekruttering

Det er imidlertid lønnen for de offentligt ansatte, der har det største fokus i forhandlingerne for øjeblikket.

Fagforbundene har tilsyneladende lært af arbejdsgiverne på det private arbejdsmarked og gentager igen og igen, at der kan blive rekrutteringsproblemer i det offentlige, hvis de offentlige lønmodtagerne ikke oplever, at de får del i det opsving, der er i gang. Og de har noget at have det i, eftersom KL har lavet flere analyser, der peger på mangel på for eksempel SOSU-assistenten og lærere.

Dernæst har man ifølge organisationerne taget ansvar i kriseårene og ikke krævet høje lønstigninger.

Parterne ligger i procentsatser ikke langt fra hinanden på lønnen.

Det er kutyme, at de statsansattes løn bliver forhandlet først, og dernæst følger de ansatte i kommuner og regioner efter. De statsansatte har spillet ud med en lønstigning, som matcher det private arbejdsmarked på 7,0 procent over de næste tre år, mens Løhde har sagt 6,8 procent. Men problemet er, at ministeren mener, at de offentligt ansatte har fået for meget sammenlignet

med de statsansatte, og derfor 'skylder' op mod seks milliarder kroner siden 2008. Hvem der har ret i det regnestykke, handler i bund og grund om, hvilket år man regner fra. Men meget sigende for det hidsige forhandlingsklima, forhandler parterne her om noget, der faktisk burde være bestemt af den reguleringsordning, som allerede findes for at sikre, at de privatansatte og offentligt ansattes lønninger følges ad.

Sammenhold

Hvis den offentlige sektor rammes bredt af en storstrejke, vil det til gengæld være **historisk**. Det ved alle parter godt, og det spilles der selvfølgelig på. Og det er i det hele taget et usædvanligt forhandlingsforløb uanset resultatet.

Det usædvanlige består først og fremmest i den styrkeprøve, som de offentlige lønmodtagerorganisationer allerede lagde grunden til i december, da de indgik den såkaldte musketered. Den går ud på, at ingen fagforeninger underskriver noget, før kravene på løn, lærernes arbejdstid og frokostpauserne er en del af aftalerne. Det satte forhandlingerne på pause i flere uger, indtil arbejdsgiverne inviterede lønmodtagerne ind til bordet, og der har de så siddet siden, mens forskellige tænkepauser og overskredne deadlines er passeret forbi.

Den sammentømrede forhandlingsposition, som lønmodtagerne har valgt, hænger blandt andet sammen med, at lønmodtagersiden igennem en årrække har oplevet, at der bliver brugt mere magt og jura fra arbejdsgivernes side i stedet for forhandling. Desuden mener lønmodtagerorganisationerne, at Moderniseringsstyrelsen er blevet Finansministeriets forlængede arm i et omfang, der truer den danske aftalemodel, hvor alle parter ellers skal give sig lidt og reelt forhandle om noget.

I stedet frygter de, at det meste er givet på forhånd, fordi staten har gjort de offentlige ansattes løn- og arbejdsvilkår til en del af udgiftspolitikken.

Den opfattelse kan blandt andet følges under #aftaltspil.

I lønmodtagerorganisationernes optik blev lærerne banket på plads i 2013 med først lockouten og senere ved lov 409. Derfor har de følt et udtalt behov for at trække en streg i sandet og gøre sig stærke i fællesskab.

Mandat

Der er kun en lille uge til den deadline, forhandlerne selv har aftalt. Senest den 28. februar skal der ligge en aftale, fordi en **konflikt** skal varsles en måned i forvejen.

Den kan altså tidligst blive en realitet fra 1. april, hvor de nuværende overenskomster på det offentlige område udløber. Det vil betyde, at op imod 100.000 ansatte på offentlige arbejdspladser som skoler, hospitaler og plejehjem går i strejke.

Torsdag har en række københavnske fagforeninger indkaldt til demonstrationer foran Kommunernes Landsforenings domicil for at vise deres utålmodighed med forhandlingerne, og over weekenden meddelte fagforbundet FOA, at man havde polstret strejkekassen med yderligere 100 millioner kroner, som organisationen har kunnet hente fra fagbevægelsens milliardsalg af forsikringsselskabet Alka.

I bund og grund afhænger meget af, om det politiske mandat, Sophie Løhde, KL og Moderniseringsstyrelsen har fået, kan blødes op. Lige nu styrer man mod en **konflikt**. Men bag forhandlerne sidder finansminister Kristian Jensen (V) og statsminister Lars Løkke Rasmussen (V). De har deres egne styrkepositioner at tænke på samt en lang række borgmestre rundt om i landet, der har en interesse i en offentlig sektor, som bliver ved med at fungere til UG - der hvor de internationale ranglister faktisk placerer den danske velfærdsmodel.

I bund og grund afhænger meget af, om det politiske mandat, Sophie Løhde, KL og Moderniseringsstyrelsen har fået, kan blødes op. Lige nu styrer man mod en **konflikt**.

Fakta: SERIE Offentlige **overenskomstforhandlinger** 2018 × Lærernes arbejdstid, løn, betalt frokostpause og

× Lærernes arbejdstid, løn, betalt frokostpause og musketered er nogle af de ting, der er på spil, når der forhandles nye overenskomster for de cirka 750.000 offentligt ansatte i stat, kommuner og regioner.

× Ifølge køreplanen skal aftalerne være på plads ved udgangen af februar og i løbet af marts sendt ud til urafstemning blandt medlemmerne i de enkelte fagforbund. Da de eksisterende overenskomstaftaler udløber 1. april, kan der iværksættes **konflikt**, hvis ikke de kollektive aftaler er på plads inden da.

Bilag 6

Kvart million kommunalt ansatte modtager varsel om lockout

Ansatte i kommunerne planlægger strejke grundet strid om lønforhold, så KL svarer igen med varsel om lockout.

12. marts 2018 kl. 17:43 Opdateret 12. marts 2018 kl. 18:02
Information

En kvart million kommunalt ansatte har mandag modtaget det formelle varsel om en lockout. Den vil ramme de ansatte, hvis forhandlingerne om en ny overenskomst ender med konflikt.

Onsdag i sidste uge tog KL's bestyrelse beslutningen om en lockout, der sender de ansatte hjem fra arbejde uden løn.

Nu sendes varslet ud, da arbejdsgiverne og arbejdstagerne ikke kan blive enige om løn- og arbejdsforhold. Det fremgår af en pressemeddelelse.

- Vi er nødt til at reagere på lønmodtagerorganisationernes strejkevarsler, som vil ramme hårdt de steder, de er varslet, og for at lægge maksimalt pres på forhandlerne, siger Michael Ziegler (K), der er formand for Løn- og Personaleudvalget i KL.

Det betyder, at en lockout kan træde i kraft 10. april. Det er seks dage efter, at de faglige organisationer har indledt deres eventuelle strejke.

KL friholder områder, hvor en lockout ville ramme de svage og sårbare borgere. Næsten alle ansatte på ældre-, social-, sundheds- og handicapområdet er derfor friholdt fra lockouten.

De største grupper er ansatte i dagtilbud, skoler og administration.

De faglige organisationers strejkevarsler betyder, at mindst 50.000 kommunalt ansatte strejker fra 4. april, hvis der ikke er landet et forlig inden da.

Også regionerne har mandag udspecificeret, hvem der vil blive ramt af en lockout. Det vil ramme 80.000 ansatte på 17 hospitaler, herunder Rigshospitalet samt Odense og Aarhus Universitetshospital.

Forhandlingerne om de offentlige overenskomster brød sammen i slutningen af februar og ligger nu i Forligsinstitutionen. Opnås der ikke et forlig her, vil de offentligt ansatte indlede strejker 4. april.

Regeringen kan vælge at stoppe en konflikt med et lovindgreb, som det skete efter 25 dages lockout af lærerne tilbage i 2013.

/ritzau/